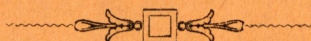

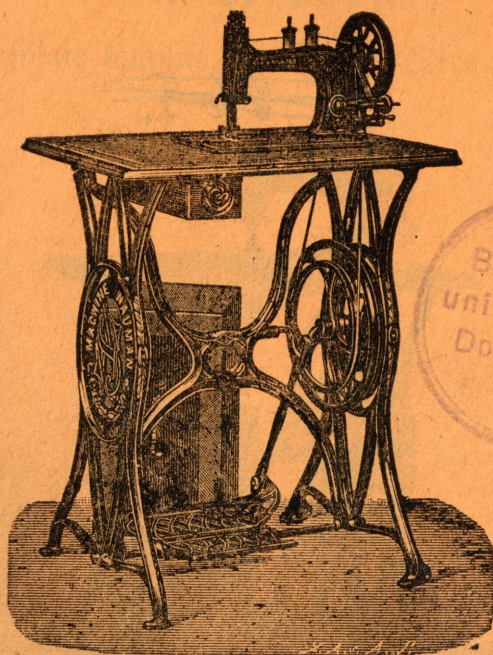
nos. 12974.

id

Suhataja
Singeri wärgiga masinatele.

Fr. Nicolai,
 Smblyse masinate kauplus, Tallinnas,
 Wien ulitsal Nr. 337.

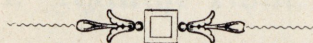
Bibliotheca
 universitat
 Dorpatensis

1890

Taru Mikko ja Kalle Kõnnu
 ARHIIVROGU

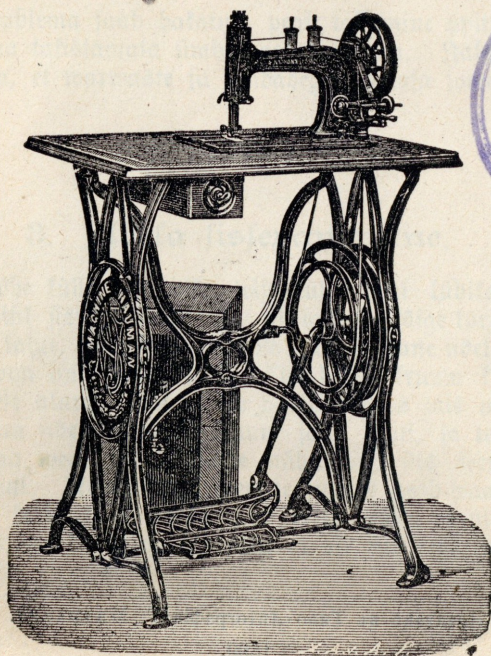
Suhataja

Singeri wärgiga masinatele.

Fr. Nicolai,

Šmbluse masinate kauplus, Tallinnas, Wiru uulitsal № 337.

Доволено цензурою. — Дерптъ, 9-го Февраля 1890.

Печатано въ Типо-Литографіи Г. Матизена.

1890.

1. Ajamise rihtm.

Ajamise rihtm peab alati parajaste pingul olema; kui tema peaks aega mööda lödwale minema, siis peab otjast tükkife ära löigatud saama. Wäga liiga pingul ei tohi rihtm ka olla, siis käib masin raskeste.

---

2. Tallapuu.

Enne kui õmblema saab hakatud, peab tallamine õpitud saama, masin peab ühetäsa, ilma takistamata ümber aetud saama. Jalgu peab nii tallapuu peale panema, et warwaste ja kandadega ühetäsa joont wõib anda.

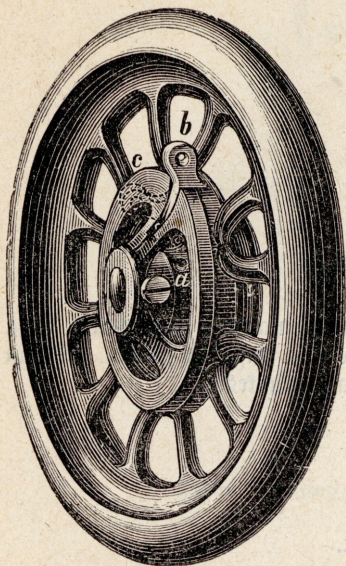
---

3. Nõela sissepanemine.

Nõelal on ühe külle peal piff, teise külle peal lühikene soon. Nõel saab järgmisel wiisil sisse pandud: Sea nõela kang kõige kõrgema koha peale, keera nõela kruuw lahti, wõta nõel pahema kätte ja pane nõela klamri wahela, nõnda et pikem soon oma poole jääb, siis keera kruuw finni. Siis telli nõela kang natuke alamale nii et see pöigiti kriibs mis nõela kangi peal weel näha on, keera nõela klamri kruuw jälle lahti, ja telli siis nõel nii, et pool nõela filma weel üle tihplatte näha on, siis keera nõela kruuw tugewaste jälle finni. Nõela sissepanemise juures peab waatama 1) et nõel kesk tihplatti auku käib 2) et nõela soon mitte wiltu ei ole 3) et nõel ka mitte wäga kõrges ega ka wäga madalas ei ole siis teeb masin niidi katti ja jätab tihid mahä.

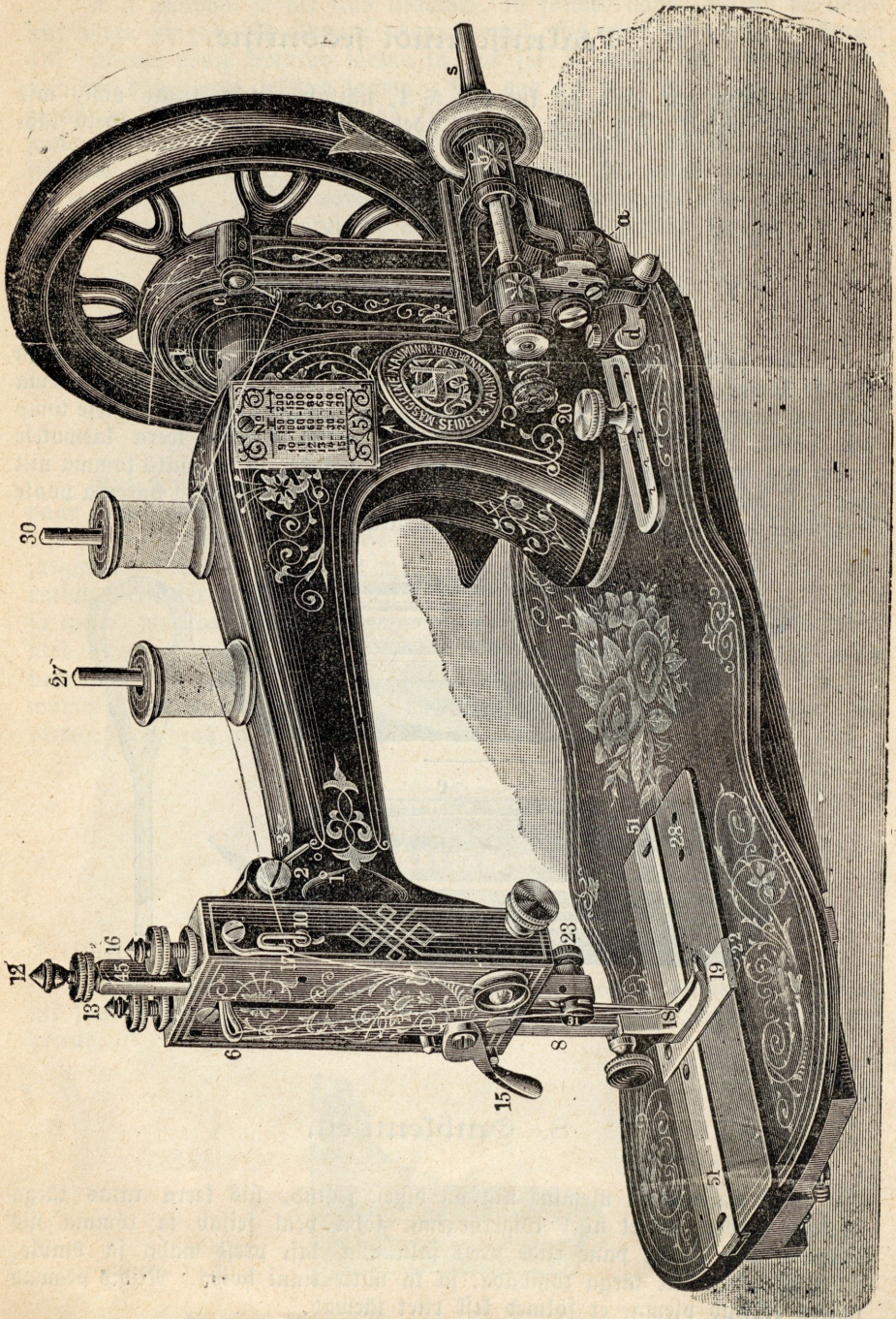
4. Poolimise tarwis ratta lahki tellimine.

Kui on tarwis poolitada, siis saab see haak b maha tõmmatud, jelle läbi käib siis ratas üksi; Omblemise tarwis saab haak jälle tagasi lükatud. Ratta külles a on üks auk ühe punase kriibju juures, mis ka elitud peab saama.

5. Isepoolitaja.

Niit saab kudas pilt näitab väikest traat rõngast, siis kabe schiebe wahelt läbi pandud. Siis wõta pool kätte pista niidi ots pooli august läbi ja pane pool poolitaja sisse nii et pooli augu pool ots kummi ratta pole tuleb. Wajuta triikli a. peale et niidi prejs ülesse läheb, ja lüikka kummi ratas wasta juurt ratast.

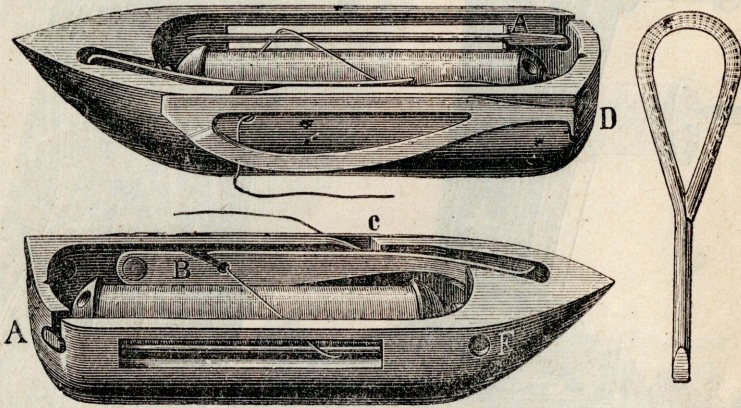

6. Pealmise niidi seadmine.

Pealmine niit saab nii kui pilt N 1, näitab esiteks traat võsi, mis kase seibi wahelt, siis niidi andja, nõela klamri ja wiimaks nõela läbi pandud.

7. Laewukese sisse niidi panemine.

Niit saab järgmisel wiisil sisse pandud. Võta laewuke pöidla ja esimese sõrme wahel nii et tõmp ots oma pool on, siis võta pool parema kätte ja pane teda laewukese sisse nii et augu pool ots jääb laewukese tomp otsa poole. Siis võta niit ja pane ümber wetru A otsa, keera laewukese teraw ots oma poole ja pane niit wedru B wahel, ja wiimaks tõmma niit wedru C alla. Niit saab kruuwist F kõrwal seiswa wõtmeega parema poole finnimale ja pahema poole lödwemale tellitud.

8. Ömblemisest.

Kui alumine ja ülemine niit on digest seatud, siis keera ratas käega üksford ümber, nii et nõel kõigefõrgema koha peal seisab ja tõmma siis alumine niit ülesse, pane riide press jala alla, lasse press maha ja ömble. Riidet ei tohi mitte käega tõmbada, ja ka mitte finni hoida. Niidid peawad nõnda tellitud olema, et sõlmed kess riidet jäewad.

Kui pealpool ei ole ilus tikandus, on sõlmed näha, siis on pealmine niit väga pingul, ehk alumine väga lödwal, siis peab niidi tellimise kruuw 16. pahema poole keeratud saama ja kui see ei aita, siis laewukese niit natukese pingumale tellitud saama. Kui aga on peal pool ilus tikandus ja all on sõlmed näha, siis peab kruuw 16. parema poole keeratud ehk laewukese niit wähe lödwalale tellitud saama. Tikanduse tellimist peab igauks ise hästi oskama ja ei ole see ialgi masina süi, kui peaks mõnikord sant tikandus olema. Niidid wõiwad all ja ülewal ühesugused olla, aga ilusam tikandus tuleb siis, kui alumine niit üks NN saab peenem wõetud.

9. Puhastamisest ja määrimisest.

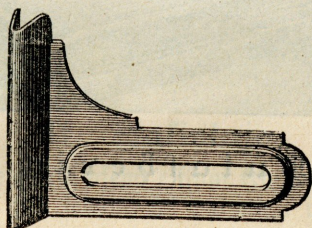
Kui masina peal saab hommikutst õhtani tööd tehtud, siis peab ta ka paar korda päewas elitud saama mitte palju korraga, waid parem tihti aga wähe; 2 tilka iga iverumise kohta on küllalt. Määritud peab masin järgmistes kohtades jaama: 2 wõlli auku, naela kang, süda nr. 1, amb-rattad, ektfenter a, laewukese tee h, riide lükkaja g ja f, platte l. Tallpuu ja weiw, wunkratta wõlwi otjad. Kui masin käib raskeste siis saawad kõik need kohad Petroleumiga puhastud. Masina määrimise tarwis ei tohi mitte prowants, ehk poomõli wõetud saada, sest nendel on tõrwa jaud sees mis wiimaks masina finni panewad, waid peab puhastud õmbluse masina õli olema, mis igaš masina poes saada on.

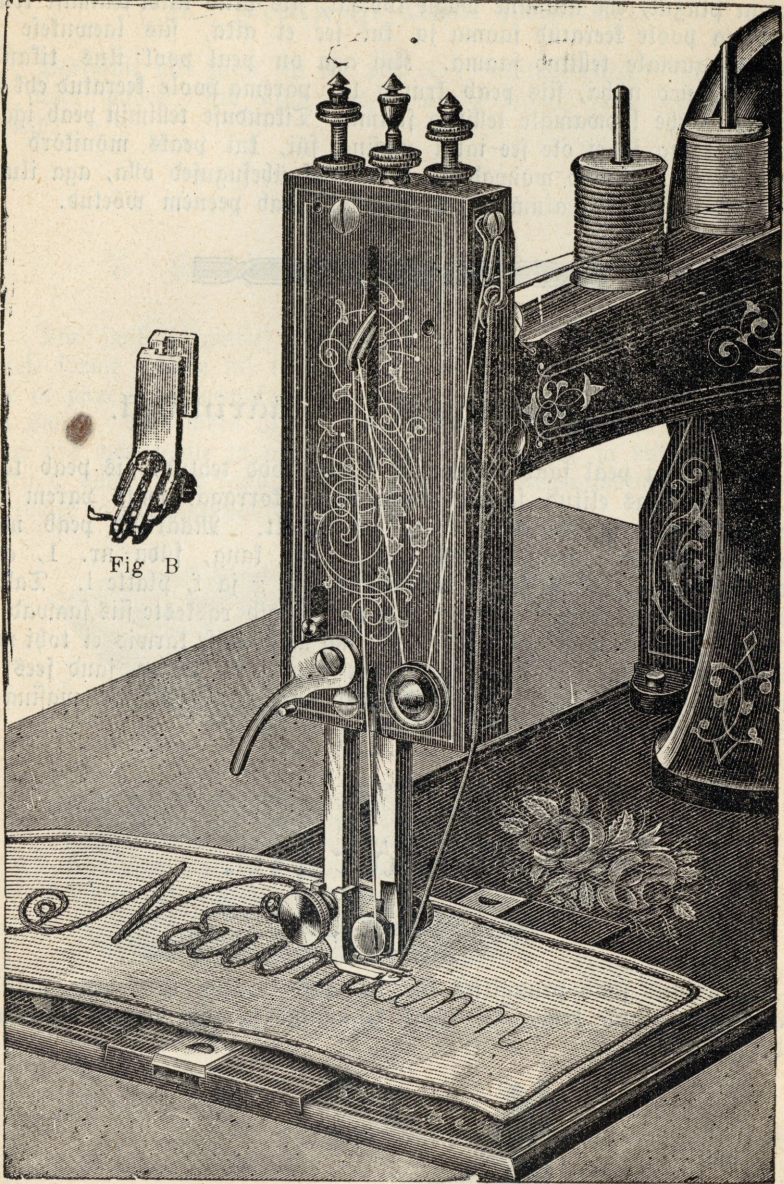

Abi wärgid.

10. Wiiru laud.

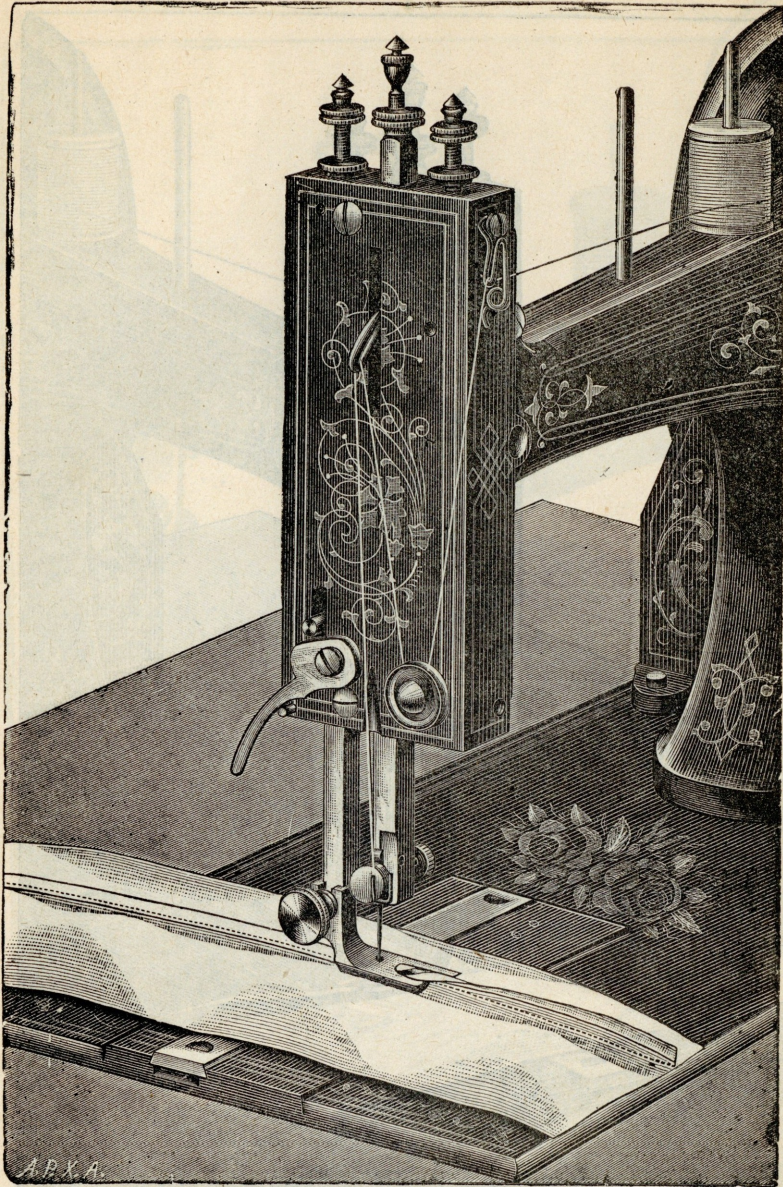
Wiiru laud saab pruugitud kui on ääre pealne otsekohene õmblus, siis saab wiiru laud kruuwiga finni kruuwitud ja töö wastu wiirulauda hoitud.

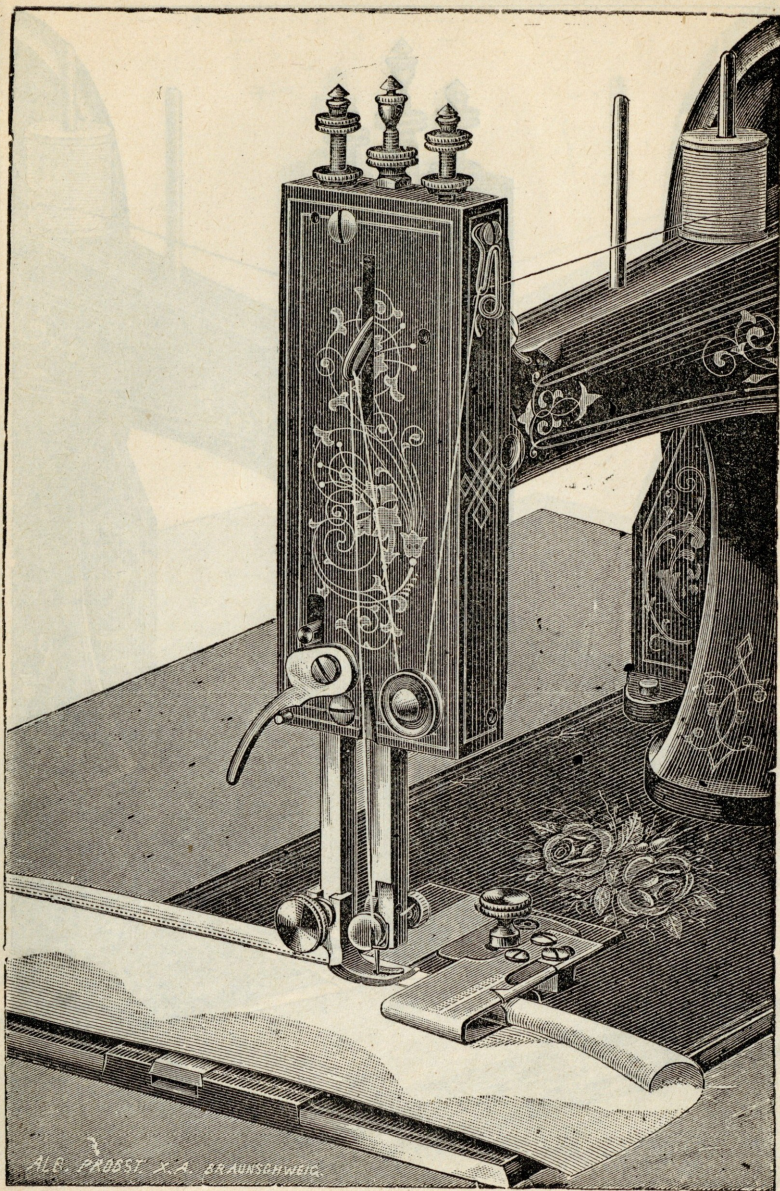
Singeria.

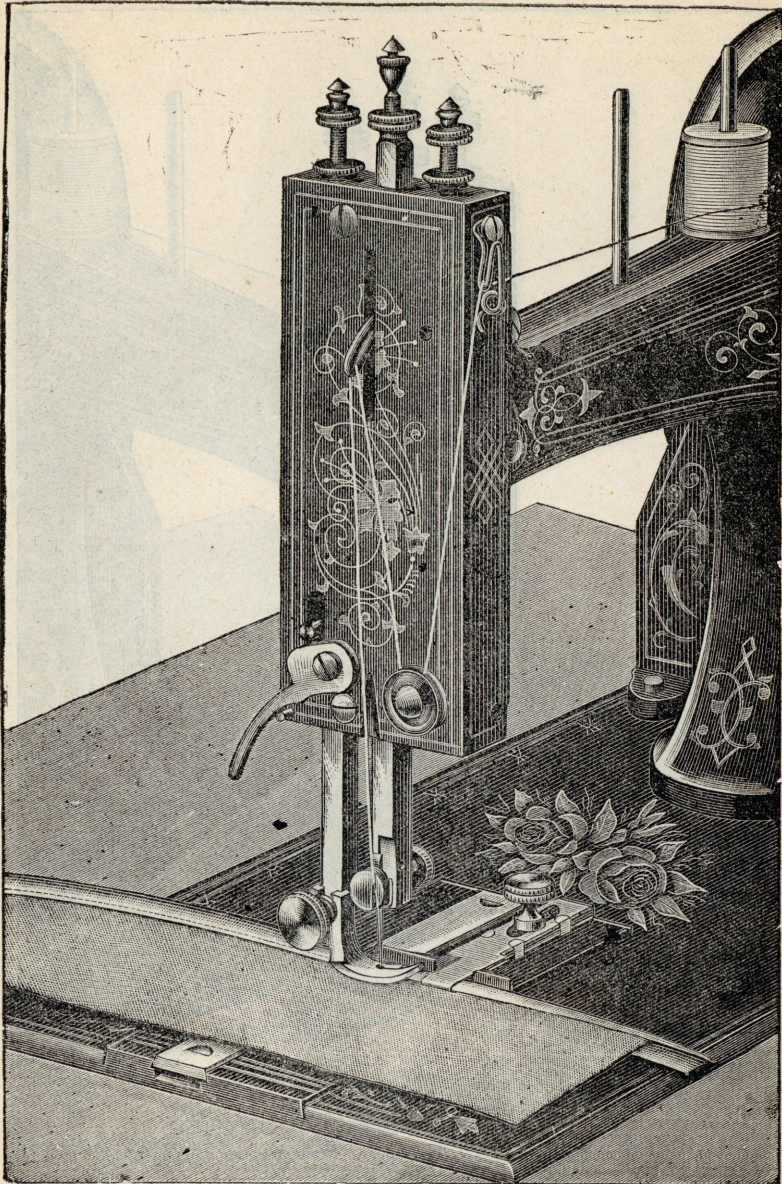
12. Skapper.

Riided saavad üksteise peale nii pandud, et alumise riide serw natu-
fene teise alt wälja paistab. See alumise riide serw saab kappiga ja wähele
pandud ja nii läbi ömmeldud. Kui ükstkord on ömmeldud siis tee riide
lahti, pane serw teist korda wähele ja ömble jälle läbi.

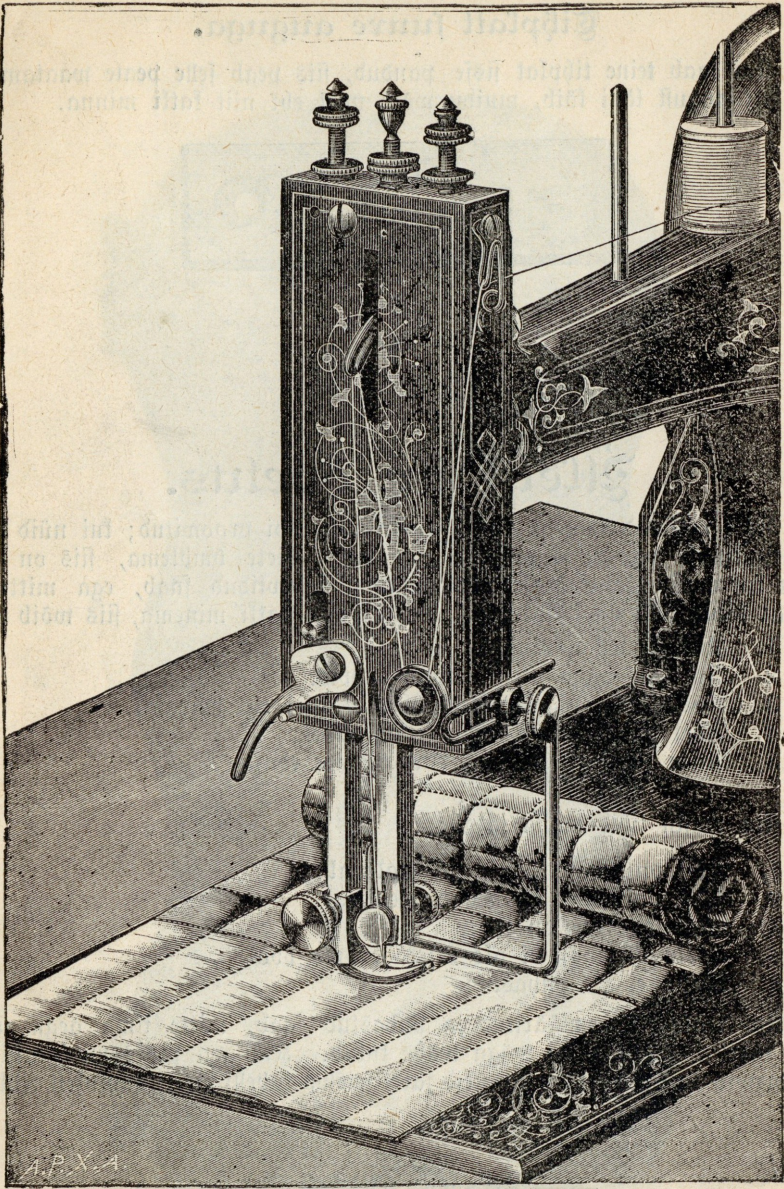
13. Muudetaw palistaja.

See palistaja saab niisamuti kui linial kinni kruuwitud. Riidel saab hakatus kaherõdselt waele pandud. Kui on tarwis laiem ehk kitsam palistus teha, siis saab esimene kruu lahti keeratud ja tseier selle numbri peale liikatud kus tarwis on.

14. Paelutaja.

Pael saab esiteks wärgi sisse pandud, nii et serwad konksude sisse tulewad, siis pane riide wahela ja kruuwi wärg masina külge kinni nii kui linial.

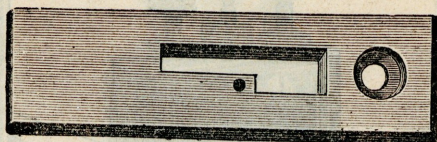

15. Waterimise linial.

Selle värgiga wdib waterida ilma et kriipsud ette tõmmatud saavad. Wärt saab liniali kruuga nii kui pilt näitab, kinni kruuwitud.

Tihplatt suure auguga.

Kui saab teine tihplat sisse pandud, siis peab selle peale vaatama et nõel keht august läbi käib, muidu võib nõel ehk niit katki minna.

Üleüldine õpetus.

Kõik masinad jaavad enne ärafaatmist läbi proovitud; kui nüüd kava aja pruukimise pärast, ei peaks masin mitte diete õmblema, siis on aga parem kui masin kauplusesse järelvaatamiseks viidud saab, ega mitte ise masinat lahti kiskuma hakata. Kui niit peaks katki minema, siis võib olla:

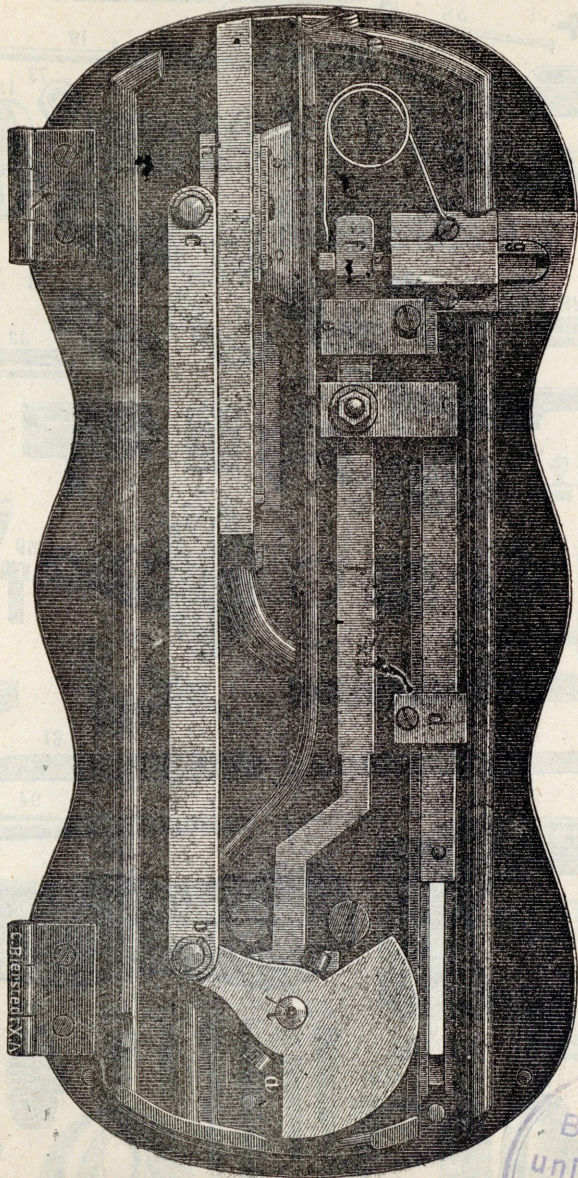
1. Niit on väga pingul.
2. Nõel on väga peenike niidi tarvis.
3. Nõel ei ole õigeste sees, väga kõrgel ehk madalal.
4. Nõel käib tihplati augu serva külles.
5. Niide lükaja ei tõmma riidet õigeste edasi.

Kui masin tihid maha jätab:

1. Nõel on väga kõrgel ehk madalal
2. Nõel on kõver ehk väga peenike
3. Saevukeste ots on tõmp
4. Nõela pik soon ei ole otsekõhe oma pool
5. Masin ei ole puhastatud.

Kui masin tihti määritud ja puhastatud saab, mitte ilma aegu ühte puhku lahti kistud, siis ta väga vähe kulub. Kui aga peaks miski üfikud jaud tarvis tulema, siis võib neid järel seiswa tabeli järel kauplusest tellida.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

